

# SVOBODNA SLOVENIJA

Año (Leto) XIV. (9)  
No. (Štev.) 34

“ESLOVENIA LIBRE”

BUENOS AIRES.  
23. AVGUSTA (AGOSTO) 1956

## OB SELITVI

V zadnji številki Svobodne Slovenije je bilo objavljeno, da so se preselile organizacije ter uredništva in uprave listov, ki so imeli doslej svoj sedež v Bs. Airesu, v ulici Victor Martinez 50. Ta novica sama na sebi ne bi bila nič posebnega. Selitev kot jih je mnogo. Pa je dogodek vendarle pomemben. Zaključena je namreč doba, ko je bil naziv Victor Martinez ali po domače enostavno “Martine” več kot samo naziv ulice. Bil je istoveten s centralo slovenskega izseljenskega življenja v Argentini. Ko smo s selitvijo končali dobo dobrih osmih let, ki nosi na sebi pečat svojskosti izseljenskega organizacijskega življenja, je prav, da se ozremo nekoliko nazaj.

Kako je nastal Martine? Tekom leta 1947 je prišlo v Buenos Aires še zelo malo novih naseljencev. Nekaj desetih. Organizirali so se v Slovenski klub, kateremu je predsedoval g. Janez Hladnik. Zbirali so se na Calle Austria, v hiši, katero je lastnik dal začasno na razpolago Slovencem. Koncem leta 1947 pa je izrazil željo, da bi hišo izpraznilo do konca februarja 1948. G. Hladnik je iskal novih prostorov, ker je bila zlasti potreba po izseljenski pisarni občutna. Kmalu je prišel z novico: “Šli bomo na Primero junto k Sv. Juliji. Župnik nam bo dal hišo na razpolago.”

Koncem januarja 1948 se je ustanovni zbor Društva Slovencev vršil še v dvorani župnije Santa Julija na Primeri Juntí. Po obnem zboru je pok. župnik Figallo, ki ga lahko imenujemo prvega mecena Slovencev v Argentini, skupno z g. Hladnikom povabil odbor Društva Slovencev in člane, da si ogledajo poleg župnijskih stavb stoječo hišo na ulici Victor Martinez. Povedal je, da jo da Slovincem brezplačno na razpolago. Odborniki in člani so si ogledovali prostore in vrt in danes lahko trdimo, da se tedaj še niso zavedali kako veliko dobro delo nam je po prizadevanju g. Hladnika napravil pok. župnik Figallo. Omočil je, da se je ustvarilo že tedaj, ko sami tega še ne bi bili sposobni, slovensko središče. Hišo je prevzelo v upravo Društvo Slovencev.

Ni naš namen opisovati zgodovino vseh osmih let življenja in dela na Martincu. Prav pa je, da poudarimo značilnosti, ki jih je vsebovalo to središče v organizacijskem, delovnem in idejnem pogledu.

V organizacijskem pogledu je bilo Društvo Slovencev prva osrednja in predstavniška organizacija slovenskih novih naseljencev v Argentini, ki je dobila svoj sedež na Martincu. V okviru Društva Slovencev ali ob njem so potem nastajale ali se oživljale na istem sedežu druge organizacije: starešinska, dekliska, fantovska, strokovna, znanstvena, pevka, literarna, gledališka. Prav tam si je ustanovila svoj sedež Dušnopastirska pisarna; verske organizacije. Uredništvi in upravi obeh glavnih listov Svobodne Slovenije in Duhovnega življenja. Tem so se pridružili še drugi. Centralna knjižnica Društva Slovencev. Nismo imeli namena naštetih vseh organizmov in organizacij, ki so imele skupni sedež. Tudi vrstni red ni odločilen za pomembnost posameznih. Pokazati smo le hoteli, da je bilo to dejansko organizacijsko središče. Že v prvih letih je bilo polno življenja vsak dan. Ob sobotah popoldne in nedeljav dopoldne pa so bili prostori premajhni. Saj ni bilo redko, da so se seje in sestanki vršili istočasno v vseh sobah ter še na dvorišču.

V delavnem pogledu si je v tem središču privzelo najširši delokrog Društvo Slovencev. Pa je moralo v prvih začetkih posvetiti svoje sile predvsem reševanju vselitvenih vprašanj. Dasi so bili odborniki sami novonaseljenci, so vendar izvršili veliko delo, ki ga je zahtevala vselitev tisočev Slovencev iz Italije in Avstrije. S prihajanjem transportov pa je nastajalo brez števila novih težav. Še predno je bila vselitev končana pa je Društvo posvetilo skrb in delo različnim področjem: Narodnemu (slovenske šole, tečaji, prireditve), socialnemu (pomoč potrebnim, beguncem v taboriščih, “sivim”, vzajemna pomoč, posmrtni sklad itd.), gospodarskemu (zadruška, denarni zavod), prosvetnemu in kulturnemu. Res je, da vse začete akci-

## Iskanje možnosti za mirno rešitev v Egiptu

V Lancaster House v Londonu se je v četrtek dne 16. avgusta začela konferenca predstavnikov 22 držav, ki so jih vlade treh zahodnih velebil povabile na razgovor glede rešitve “Sueškega vprašanja”. Vabilu se nista odzvali samo dve državi: Grčija in Egipt. Slednji je pa navsezadnje le poslal svojega opazovalca nanjo v osebi letalskega poveljnika Ali Sabrija.

Konferenco je začel predsednik angleške vlade Eden. Na predstavnike 22 držav je imel daljši pozdravni nagovor. Opozarjal jih je na dejstvo, da je po njegovem mnenju sueška kriza največja kriza po drugi svetovni vojni za katero je sedaj treba najti rešitev. Po njegovem govoru je bil izvoljen soglasno za predsednika konference britanski zun. minister Selwyn Lloyd.

### Razni predlogi

Ko je bil slavnostni del konference zaključen, so se delegati na konferenci zastopanih držav lotili dela. V svojih govorih so začeli obravnavati sueško vprašanje in stavljati predloge za njegovo rešitev.

Tako je bilo že na prvi seji predloženih več načrtov. Med prvimi je bil načrt, ki ga je stavil ameriški zun. minister Foster Dulles. V njem je določilo, naj bi upravo nad kanalom imela mednarodna družba, ki bi svojo nalogo vršila pod nadzorstvom OZN. Egiptu se prizna pravica do pravične odškodnine za uporabo Sueškega prekopa po določilih konvencije iz leta 1888, delničarji Sueške družbe pa naj dobe primerno odškodnino.

Francoski zun. minister Pineau je v svojem govoru predlagal naj bi svet priznal, da Sueški prekop pripada Egiptu, ki naj bi morebiti dobil tudi ves dobiček od uporabe kanala, ni pa Francija zato, da bi samo Egipt imel nadzorstvo nad svobodno plovo po kanalu. To službo naj vrši mednarodna družba, ki naj prekop tudi upravlja in vzdržuje.

Sovjetski zunanji minister Dimitrij Šepilov je branil nacionalizacijo Sueškega prekopa, ki jo je izvedla sed. egipčanska vlada. Zavzemal se je za nove razgovore z Egiptom, ki naj bi jih pripravila posebna komisija. Ta naj bi bila sestavljena iz delegatov Egipta, Indije, USA, Anglije, Francije in ZSSR.

Že prve dni konference je bilo jasno, da imajo zahodni zavezniki za svoj predlog, ki gre za tem, da naj Sueški prekop upravlja mednarodna družba, večino na konferenci navzočih delegatov.

Spričo take opredelitve delegatov na

konferenci sta sovjetski zunanji minister Šepilov in indijski predstavnik Krišna Menon v izjavi časnikaarjem zagrozila, da bosta zapustila konferenco, če bi zahodni zavezniki na konferenci skušali izglasovati kako odločitev o bodoči usodi Sueškega prekopa brez predhodnega pristanka Egipta.

### Konferenca zunanjih ministrov

Med tem, ko je konferenca nadaljevala svoje delo na javnih sestankih, so pa bili vsak dan številni sestanki zunanjih ministrov izven konference. Na sestankih in večerjeh. Zlasti je v tem pogledu razvil izredno delavnost ameriški zunanji minister Foster Dulles. Imel je že razgovore in sestanke, tako s predsednikom angl. vlade, z angl. zun. ministrom in zatem s francoskim zunanjim ministrom. Posebno so pa v Londonu opazili njegove številne razgovore s sovjetskim zunanjim ministrom Dimitrijem Šepilovim.

Na podlagi svojih daljših razgovorov s predstavniki Anglije, Francije in Sovjetske zveze, se je Dulles odločil za sestavo novega predloga za rešitev Sueškega vprašanja.

S tem predlogom je Dulles prišel na konferenco, ki je bila prejšnji ponedeljek.

### Dulles — glavni pobornik za mirno rešitev

Časnikarji so za ta sestanek zapisali, da je bil zgodovinske važnosti. Za Dullesa pravijo, da je na tednji seji govoril tako lepo, kakor še nikdar ne tako v vsej njegovi dosednji diplomatski karieri. Govoril je zelo mirno in prepričevalno. Zlasti so bile tople njegove besede, ko je v svojih izjavah omenjal Egipt in poudarjal njegove pravice do kanala in egipčansko suverenost nad njim. Ko je nehal govoriti, je veliko delegatov pristopil k njemu in mu čestitalo. Francoski zastopniki so zatrjevali, da je bil, to v resnici “zelo lep dan-le plus beau”.

V svoji izjavi je Dulles predložil konferenci naj za rešitev sueškega vprašanja “ustanovi končni sistem, ki bi vsak trenutek in za vse sile zagotovil svobodno uporabo Sueškega morskega prekopa. Tak sistem bi moral imeti na razpolago učinkovito in varno ter zanesljivo upravo, ki bi skrbela za vzdrževanje in izboljševanje kanala kot svobodne morske poti, ki bi bila vedno odprta in varna. Prekop je treba izločiti iz političnih vplivov. Izjava nadalje poudarja spoštovanje egipčanske suverenosti. Egipt naj dobi tudi pravično odškodnino,

je večkrat dejal: “Držite to in tako naše središče!” Generalštabni polkovnik Vladimir Vauhnik je imel slovensko središče in slovenske izseljence zelo rad. Kadar in kjer je mogel, je pomagal. Leta in leta je prihajal sleherni nedeljo na Martince, se zanimal za potrebe in težave ter vzpodbujal k delu. Obsojal je vse, ki so iz kakršnihkoli razlogov stali ob strani. Prelat dr. Odar je bil v katoliškem gibanju močna in vplivna oseba. Ideolog, znanstvenik! Še ko je bil v San Luisu je v pisnih pokazal živo skrb za slovensko središče. Odobral je osnove Društva Slovencev in izdelal podroben načrt kako bi se na teh osnovah slovenska skupnost še bolj utrdila. Ko pa je prišel v Buenos Aires, se je še tesneje povezal z Martincem. In dr. Novačan. Svojski po svojem značaju, pesnik in pisatelj. Kdo se ne spomni te orjaške postave, ki se je prvo leto pojavila skoro vsako nedeljo dopoldne na Martincu med našimi možmi, fanti in dekleti. Rad je prihajal, ker je našel v slovenskem središču pravo domačnost. In kaj je bila glavna gonilna sila v tem našem središču: Idealizem in požrtvovalnost odbornikov in članov. V deset tisoče gredo ure, katere so odborniki prebdeli v delu za skupnost, ne da bi zato pričakovali kakršnokoli nagrado.

Sedaj so se organizacije preselile v hišo odnosno v prostore, ki so zgrajeni na zemljišču, ki so ga kupili Slovenci. Ne bomo več gostje, bomo na svojem. Glejmo, da ne izgubimo idealizma in požrtvovalnosti, trudimo se, da bo mladi prežet obojega in da bo čim prej zrastle novo delavno in organizacijsko središče, ki naj bo zopet toplo slovensko ognjišče vsem, ki si ga želijo.

## La Argentina no propicia ningún pacto regional

El Ministerio de Relaciones Exteriores dió a conocer una comunicación por la que se aclaran los alcances que tendrá la futura reunión tripartita entre el Brasil, Uruguay y la Argentina para estudiar la defensa del Atlántico Sur.

Su texto es el siguiente:

“El Ministerio de Relaciones Exteriores y Culto considera oportuno manifestar que la iniciativa argentina acerca de la reunión preliminar para estudiar las bases de un sistema defensivo del Atlántico Sur se halla encuadrada dentro del espíritu del tratado Interamericano de

Asistencia Recíproca, suscrito en Río de Janeiro el 2 de septiembre de 1947 y que se ajusta estrictamente a las recomendaciones de la Junta Interamericana de Defensa.

“La Cancillería estima, por otra parte, que la sola mención de los instrumentos de carácter continental en que se funda la invitación formulada a las naciones hermanas directamente interesadas ratifica que la Argentina, al dar realidad a compromisos panamericanos, no propicia pactos ni alianzas regionales”.

## Argentina se ne navdušuje za nobeno pokrajinsko pogodbo

Zunanje ministrstvo je objavilo sporočilo, s katerim je pojasnilo namen in pomen bodoče konference med predstavniki Brazilije, Urugvaya in Argentine za proučitev obrambe Južnega Atlantika.

Sporočilo zunanjega ministrstva se glasi:

Ministrstvo za zunanje zadeve in bogocastje smatra za umestno, da poudari, da argentinsko iniciativo za predhodni sestanek za proučitev osnove za obrambni sistem Južnega Atlantika prevaja duh Medameriške pogodbe za med-

sebojno pomoč, ki je bila podpisana v Rio de Janeiro 2. septembra 1947 ter je v popolnem soglasju s priporočili Medameriškega obrambnega odbora.

Zunanje ministrstvo smatra, da že sama omemba instrumentov kontinentalnega značaja, na katerih temelji formulirano povabilo bratskim državam, ki so v tem vprašanju direktno zainteresirane, potrjuje, da Argentina s tem, da uresničuje medameriške sporazume, ne želi nobenih pokrajinskih pogodb in zvez.

ki bi se tudi lahko zviševala, če bi narasli dohodki od uporabe kanala. Dosedanji delničarji Sueške družbe naj dobe primerno odškodnino. V mednarodnem direktoriju, ki bi vodil upravo nad prekopom, bi bil Egipt tudi zastopan, vendar ne bi imel izključne oblasti nad upravo kanala.

Predstavniki Indije Krišna Menon je na isti seji stavil svoj predlog, ki se pa od Dullesovega razlikuje v tem, da daje Egiptu vso oblast nad upravo nad kanalom in nadzorstvo nad plovo po njem.

V svojem predlogu indijski delegat predlaga revizijo konvencije iz leta 1888, ki sedaj ureja plovo po Sueškem kanalu in sklicanje nove konference za ureditev Sueškega vprašanja. Upravo nad Suezom bi imel Egipt, države, ki pa ta prekop uporabljajo bi imele posvetovalni odbor. Nadaljnji razgovori z Egiptom naj bi se začeli na osnovi, da je treba priznati egipčansko suverenost, da je kanal sestavni del Egipta, da je po kanalu plovoja za vse ladje svobodna po določilih carigradske konvencije iz leta 1888, državam, ki se prekopa poslužujejo morajo biti priznane vse pravice ter kanal mora biti vedno v dobrem stanju in opremljen z najmodernejšimi napravami.

O predlogu ameriškega delegata za mednarodno upravo sueškega prekopa in predlogu indijskega zastopnika, ki prepušča upravo nad to važno morsko potjo Egiptu, se je na konferenci razvila

daljša razprava, v kateri se je 17 držav izjavilo za Dullesov predlog, t. j. naj upravo nad Sueškim prekopom prevzame mednarodni direktorij. Države, ki podpirajo ta predlog so naslednje: Avstralija, Danska, Etiopija, Francija, Italija, Iran, Nova Zelandija, Norveška, Pakistan, Švedska, Turčija, Velika Britanija, Japonska, Nizozemska, Zahodna Nemčija in Portugalska ter USA.

Sovjetski delegat Šepilov je v debati izjavil, da ZSSR konferenci ne predlaga lastnega predloga za ureditev sueškega vprašanja, pač pa v vsem sprejema indijski predlog. Indijski delegat je pa na konferenci opozarjal ostale delegate, da je konferenca “pred odločitvijo, ali ho-

(Nadaljevanje na 2. strani)

## ADLAI STEVENSON — PREDSEDNIŠKI KANDIDAT DEMOKRATOV

Na zborovanju dem. stranke v Čikagu so izvolili za predsedniškega kandidata A. Stevensona in za podpredsedniškega kandidata Estes Kefauvarja. Truman je vse čas zborovanja podpiral za prvo mesto Harrimana. Zborovanje republikanske stranke pa se je začelo v ponedeljek v San Francisco. Za predsedniškega kandidata bo izvoljen Eisenhower, medtem so delegati glede podpredsedniškega kandidata različnih mnenj. Nasproti Nixonu stoji senator Kerr, ki ga ščiti Stassen in še nekateri drugi kandidati.

## IZ TEDNA V TEDEN

V Washingtonu so objavili, da so vse pošiljke orožja Titovi Jugoslaviji ustavljene, ker predsednik Eisenhower ni dal pristanka na pošiljanje orožja v Beograd. Tito bi moral v teh dneh na podlagi več mesecev starih dogovorov dobiti 380 reakcijskih letal iz USA.

Panamska vlada, ki ni bila povabljen na londonsko konferenco o Suezu, je sporočila britanski vladi, da si pridržuje pravico samostojno odločati o svojih odnosih do sueškega problema. Panamski predstavnik v Rimu Villarino pa je odletel v Kairo na razgovore z Nasserjem “zaradi podobnosti problemov Sueza in Paname”.

Anglija, ki ima velike težave v Sredozemlju že s Ciprom in s Suezom, se je znašla še pred novimi težavami z otokom Malto, ker predsednik malteške vlade Dom Mintoff zahteva, da naj se čim prej začne med Londonom in Malto pogajanja za “že enkrat dokončno ureditev vprašanja bodočnosti otoka.” Mintoff se je že pogajal z brit. vlado o vključitvi Malte kot politični del Anglije, pa je Edenova vlada nejasno odgovarjala na to zahtevo. Mintoff izjavlja, da je Malta pričela dvomiti v iskrenost londonske vlade in zato zahteva, da se čim prej uredi vprašanje bodočnosti otoka. Malteška vlada je tudi prepovedala poslušanje oddaj londonske radijske postaje.

V Londonu je umrl zaradi srčne kapi kardinal Bernard Griffin. Rojen je bil v Birminghamu l. 1899, študiral na Cotton College, na English College in na Beda College v Rimu. Posvečen je bil v duhovnika l. 1924, pomožni škof v Birminghamu od l. 1938 — 1944 in postal kardinal l. 1946.

EOKA na Cipru je z letaki objavila, da preneha s terorjem, nakar so britanske oblasti pričele previdno olajševati varnostne ukrepe na otoku. Pričakujejo, da se bodo, če bo EOKA držala besedo, v nekaj tednih znova pričeli poskusi za ureditev problema priključitve tega otoka h Grčiji.

Zahodnonemška vlada je z zakonom prepovedala komunistično stranko. Istočasno je dala zapreti najmanj 40 komunističnih vodij in zaplenila velike količine propagandnega materiala. KP ni prepovedana v zahodnem Berlinu, ker le-ta ni pod upravo bonnske vlade, Radijske postaje iz vzhodne Nemčije so napadle bonnsko vlado zaradi prepovedi KP. Komunisti so po vsej vzh. Nemčiji uprizorili protestne demonstracije.

Poljska vlada je objavila, da je zmanjšala svoje vojaške sile za 50.000 mož. Podobno objavo je dala tudi lanske leto.

Za novega vrhovnega poveljnika sovjetske vojske je bil imenovan maršal Malinovski.



## Vtisi z obiska v Južni Ameriki

Janusz Sleszynski, glavni urednik glasila CDUCE, Información Democrática Cristiana, je za Review, angleško pisano glasilu CDUCE, prispeval daljši članek po svojem obisku v Južni Ameriki. Članek prinašamo v bistvenem izvleku. (Op. ured.)

Statistični podatki, kot jih navaja Lebrecht v svoji knjigi Gospodarstvo in človečanstvo, kažejo, da življenjske ravni dežel Južne Amerike ne prakašajo samo USA in Kanada, ampak tudi dežele Srednje Evrope, danes pod komunistično oblastjo. Ti podatki ne osrečujejo ravno Južnoamerikancev, imajo pa odločilen vpliv v gospodarskem delu programov mladih krščansko demokratiških strank na vsem kontinentu, posebej še v Brazilski kršč. dem. stranki. Nagli razvoj gospodarstva latinskoameriških držav — graditev cest, elektrarn in bazičnih industrijskih objektov — smatrajo za conditio sine qua non v pogledu reševanja političnih in socialnih krivic. Državno planiranje in državna udeležba pri razvoju trenutno zastale industrije sta na splošno mišljena kot nujno potrebna spričo čim večje izrabe dosegljivih virov in za pravično razdelitev narodnega dohodka.

Kršč. dem. gibanje v Latinski Ameriki je sorazmerno še sila nov političen pojav na zahodni polobli, je pa resničen izraz nove ameriške stvarnosti: hitrega dozorevanja latinskoameriške družbe v šoli demokracije, žarečih problemov gospodarskega razvoja manj razvitih dežel in pa potrebe zagotovitve socialne pravičnosti s pomočjo takšnih sredstev, ki so prirojena katoliškemu elementu latinske Amerike, ne pa s pomočjo tuje doktrine materialističnega marksizma.

V svojem razvoju zadeva latinskoameriška kršč. demokracija na tri glavne ovire, ki jih bo morala preiti ali pa prepričati o pravilnosti svoje poti, ako bo hotela postati odločilna politična sila zahodne poloble, vsaj južno od Rio Grande: 1) materialistične sile marksizma, posebej še v komunistični verziji, ki z uspehom pozivajo nižje sloje in v nekaterih primerih tudi zagrenjeno inteligenco in idealno misleče oficirje; vsi ti sočustvujejo z bedo delavcev in kmetovalcev, katerih usoda vse do sedaj ni bila mar vodilnim krogom 2) rimsko katoliška hierarhija, ki v nekaterih deželah Južne Amerike hodi po poti starega sistema špansko-portugalske tradicije sodelovanja z vladajočimi gornjimi krogi, hierarhija, ki dalje ni začutila potrebe socialnih reform in ki z nezaupanjem gleda na progresivne krščanske politične sile, postavljajoče svoj program na pomolni osvoboditvi proletariata, tako mestnega kakor podeželskega. 3) ameriški trgovski krogi, ki lahko merodajno vplivajo na vladno USA, gledajo sleherni vtikanje države v gospodarske zadeve s skrajno nezaupljivostjo in smatrajo politična gibanja, katerim se takšno vtikanje zdi potrebno in svrhu gospodarskega razvoja dežele, kot socialistična ali komunistična.

Z naraščanjem kršč. dem. gibanj in poznanjem njega idej v obeh Amerikah bo skoraj gotovo večina nerazumevanja in nejasnosti, ki so doslej prikrivale pravo podobo in resničen pomen kršč. dem. gibanja tako USA javnosti kakor rimskokatoliški hierarhiji in nekaterih latinskoameriških državah odpadla. Podobno kakor moremo v zahodnoevropskih kršč. demokratiških strankah ter še posebej v srednjeevropskih kršč. dem. gibanjih videti resnično, morda celo največje trdnjavo ideološke in socialne obrambe svobodnega sveta, tako bo sedaj naraščajoče se kršč. demokratiško gibanje latinske Amerike postalo sčasoma najbolj trdna protikomunistična postavka v vsem političnem in socialnem življenju.

### BEVAN NAPADA EDENA

Vodja levega krila Laboristične stranke je v levičarskem tedniku "Tribune", ki ga urejuje njegova žena, objavil članek, v katerem je hudo napadel predsednika vlade Edena zaradi njegove politike v suezskem vprašanju. V članku naglašajo, da predstavlja Edenova politika, ki jo je vodil v zadnjem času v suezskem vprašanju, "eno največjih napak modernega časa." Bevan pravi v članku dalje, da Egipt s svojim postopanjem ni zakrivil ničesar takega, kar bi opravičevalo angleške vojne priprave, ki jih je odredil Eden. Po Bevanovem mnenju je Eden s takim postopanjem dosegel samo to, da je Anglijo spravil v položaj, iz katerega se bo morala umakniti takoj, da bo jasno, da je odnesel zmago Naser in bo to njegov vpliv v arabskem svetu še povečalo.

## Ciudadelski župnik A. B. Elizalde umrl

Ciudadela je prvo mesto v vrsti večjih krajev, ki leži ob Avdi Gral Paz tesno naslonjeno na prestolnico. Je pretežno mesto srednjih slojev. In v tem mestu je neumorno deloval od leta 1931 kot župnik Avguštin B. Elizalde, Francoz po rodu. Njegovo vsestransko delo, zlasti na socialnem in kulturnem polju je prestopilo meje njegove župnije, se raztegnilo ne samo na vso provinco Bs. Aires, ampak tudi na vso republiko in končno prestopilo tudi njene meje. Bil je resnično oče ubogih. Bil je to, kar je bil pri nas doma dr. Krek.

Rodil se je 2.VI.1901 leta v Biarritzu v Franciji. V bogoslovje je stopil v mestu Bayonne ter bil leta 1924 posvečen v duhovnika. Podal se je v daljino Argentino, kjer je bil najprej kaplan pri Sv. Antonu v Concordiji. Pomožni škof iz La Plate Msgr. Chimento ga je zatem imenoval za svojega osebnega tajnika, pozneje je bil Elizalde korni kaplan in ceremoniar na sedežu laplatske nadškofije, leta 1930 pa tudi spiritual bogoslovnega semenišča v istem mestu. Naslednje leto je prevzel ciudadelsko župnijo ter jo vodil vse do svoje smrti.

Ko je prišel v Ciudadelo je našel zapuščen kraj in faro. Župnik Elizalde se je krepko lotil dela kot moderen in globoko socialno čuteč in za vse dobro vneti katoliški župnik. Za reveže je ustanavljal ljudske kuhinje, postavil zavetišče za starostnike, zgradil je župnijski kolegij in akademijo za večerni pouk, postavil je novo cerkev, pod katero je bil prostor pripravljen tudi za dvorano. In v tej dvorani se je na pobudo pok. župnika Elizaldeja vršil leta 1938 prvi delavski socialni teden. Leta 1941 je bil zopet na njegovo pobudo prvi občni zbor katoliške delavske mladine province Bs. Aires. Tej mladini je pok. žpk. Elizalde posvečal vso svojo ljubezen ter je na vso moč podpiral ustanavljanje novih delavskih kat. organizacij v notranjosti republike. Leta 1949 je bil v Rimu. Sprejel ga je tudi papež, kateremu je tožil zaradi pomanjkanja duhovnikov tako v Argentini kakor tudi v ostalih južnoameriških državah. Ob tej priložnosti je papežu omenil svojo misel o potrebi pomočnikov, ki naj bi jih imeli duhovniki pri širjenju kat. nauka in vere. Papež jo je poveljal, nakar je žpk. Elizalde po vrnitvi domov ustanovil Instituto de Oblatos Diocesanos, nekako skrajšano semenišče, v katerem

gojenci po treh letih študija postanejo redovniki, ki so v pomoč kleru pri izvrševanju njegovih nalog. Najprej je ustanovil tak zavod za moške, pozneje pa tudi za ženske. Slične zavode so nato začeli ustavljati tudi po drugih škofijah in tudi izven Argentine. Tako v Čilu, Paragvaju, Boliviji in Gvatemali.

Izdajal je farno glasilo "La voz de Ciudadela". Napisal celo vrsto knjig in brošur, v katerih je obravnaval kot moderen dušni pastir vsa aktualna sodobna vprašanja. Navajamo samo nekatere tako s med drugimi "Pisma župnika iz Cantaclara", "Pisma upokojenega župnika", "Hudič je odšel k hudiču" in "Dvanajst". Politično je bil odločen demokrat ter je na vso moč širil ideje krščanske demokracije. Zaradi tega svojega kulturnega, zlasti pa socialnega dela, ga je prejšnji režim, ki je imel tako delo v zakupu, preganjal. Toda pok. župnik Elizalde ni klonil. Neustrašeno je nastopil proti prejšnjim oblastnikom, ko jim je oblast zašla že preveč v glavo in so začeli preganjati tudi cerkev in verske ustanove.

Prejšnji teden ga je zadela kap. Umrl je prejšnji petek v Bs. Airesu. Prepeljali so ga v Ciudadelo, kjer je ležal na mrtvaškem odru v svoji župni cerkvi. Tja so ga v petek in soboto hodile kropit nepregledne množice ljudi, častno stražo ob krsti je pa imela vojska.

Pogreb je bil v soboto popoldne. Pokopal ga je laplatski nadškof Msgr. Anton J. Plaza ob asistenci številne duhovščine. Udeležba na pogrebu je bila tolikšna, da je bila avda Rivadavia vse od Ciudadela do Ramos Mejia polna avtomobilov in omnibusov, na katerih so hvaležni farani spremljali svojega velikega župnika na njegovi zadnji poti na pokopališče v San Justo.

Pok. župnik Elizalde je bil tudi velik prijatelj Slovencev. V njegovi župnijski dvorani so bili vsako leto Slovenci Socialni dnevi, v isti dvorani so igralске družine slov. protikomunističnih naselencev postavile doslej na oder toliko slovenskih iger. Zelo naklonjen je bil tudi pevskeemu zboru Gallus. Svojo naklonjenost je Slovincem pokazal kjerkoli je mogel.

Zato je njegova smrt zadela tudi te in bodo dobrega ter plemenitega moža ohranili v najlepšem in hvaležnem spominu kot svojega velikega dobrotnika. Naj počiva v miru!

## Slikarska razstava Milana Volovška

Na osmi kulturni večer SKA je odprl Milan Volovšek v zlatarni Boyu, Olazabal 2380, razstavo svojih oljnatih slik. Volovšek razstavlja večkrat v družbi drugih buenosaireških umetnikov; samostojno pa je razstavil pred dvema letoma v galeriji Comte iz zdaj drugič v casu Boyu, ki je za tovrstne prireditve po barvah sten, opremi in razsvetljavi naravnost idealen razstaveni prostor.

Začetka razstave so se udeležili predsednik Društva Slovencev g. ing. Mozeč, ga Marica Meštrović z go taščo, dekan dr. Lenček, vsi učitelji in skoraj vsi učenci umetniške šole in še mnogi drugi prijatelji Volovškove umetnosti. S poznejšimi gosti je že prvi večer obiskalo razstavo 80 gledalcev.

Obiskovalce je pozdravil g. Jurčec, ki je posvetil potem slikarju tople besede priznanja in hvaležnosti, na koncu pa je predstavil tukajšnjega slikarja Leopolda Nóvoa s prošnjo, naj spregovori o Volovšku in njegovem delu. Nóvoa, ki ima v tej drugi polovici avgusta tudi svojo razstavo in sicer v galeriji Van Riel na Floridi, je najprej ugotovil stalni napredek v Volovškovem delu in potem razvil tri misli. Prva je bila ta, da Volovškove slike kar silijo iz okvira na steno, s čemer je hotel reči, da je vsak umetnik kot ustvarjen za stensko slikarstvo, pa ni imel še priložnosti lotiti se tovrstnega dela. Drugo misel je posvetil Volovškovega grafičnemu snovanju, zlasti opremi knjig (v zadnjem času Dhulagiri in Kat. misijoni). Že večkrat smo naglasili vrednost opreme pri naših emigrantskih knjižnih izdajah; gotovo je prijetno, če takšno priznanje tudi tuje izreče. Najbolj pomembna in pozornosti vredna, zato tudi obohravanja deležna pa je bila tretja misel. Slovenci ste pripeljali s seboj svoje umetnike in svojo umetnost. To

Svoj napad na Edena Bevan zaključuje z besedami: "Gotovo je samo to, da se ne smejo spravljati v nevarnost življenja britanskih vojakov samo zato, da bi se prikrla ena največjih napak modernih časov."

srečo morate znati ceniti. To, kar ustvarja Volovšek, je nekaj svojiskega, za tukajšnji svet nekaj novega, ker je Vaše, iz Vaše tradicije porojeno.

Razstava ni obsežna, vsebuje deset olj, ki so vsa nastala letos. Slike so zelo smotno razobesene, lepo pregledne in se med seboj ne ubijajo. Za dobo dobrega pol leta je to vendar čeden opus, posebno če upoštevamo še obsežno slikarjevo grafično in učiteljsko delo.

V prejšnjih časih je Volovšek posvečal največjo pazljivost linearni in barvni kompoziciji, ki jo je strogo prehteval. Če je njegov kompozicijski koncept tako zahteval, potem so morale prijeti v sliko črte in barve, ki jih na predmetu ni bilo. Obje je zdaj poenostavil. V kompoziciji linij je bolj svoboden, v barvni kompoziciji bolj skromen. Še vedno gradi slike z močnimi črtami, pa v večjih barvnih ploskvah. Črte so bližje naravnosti predmetov kot so bile prej, barvne ploskve so pa bolj nasičene z barvo in je barva izgubila svoj nekdanji dekorativni, včasih kar mozaični značaj. Izbira barv je manjša in dela zdaj v bolj temnih tonih. Rad nanese nevtralne barve okrog modre, barvno prevladujoče ploskve; ta modrina je včasih bolj, drugič manj topla, kakršno pač je občutek, ki sliko ustvarja. Velikih svetlobnih kontrastov ne dela; celotam, pri Objokovanju Kristusa, kjer ima svetloba pomen svetega obstreta, je z močnimi, temnimi črtami oslabilen. Ponekod imajo mračne barve svoj vsebinski pomen, postavim v Predmestju, Talcih in tudi na Objokovanju. Drugod spet so izraz neke trdnosti, moškosti. V obravnavanju prostornosti je zapaziti pri vodoravno ležečih tihotitjih podobno projektejo ozadja navzgor kot pri krajinah Bare Rémec.

Snovno se Volovšek od zadnje razstave ni mnogo spremenil, le da se je lotil religioznih snovi, ki pa že segajo na vsebinsko področje. Omenane stilne spremembe so nujen izraz vsebinske preusmerjenosti iz veselja do konstrukcije v globlje doživljanje. V zadnjem času bomo večkrat o renesanci ekspresioniz-

## Ivan Cankar na mednarodnem dramskem festivalu

Tudi letos se je vršil v Parizu Mednarodni dramski festival. Bil je že tretji. Na njem je sodelovalo 17 držav. Zastopane so bile skoro vse evropske države od Norveške in Švedske do Italije in Španije ter od Irske in Anglije do Jugoslavije in Poljske. Tako kot lani tudi letos ni bila zastopana Azija, pač pa je bila novost Afrika z Maroškim gledališčem iz Rabata in komornim gledališčem iz Tel. Aviva. Uprizorili so 27 del najrazličnejšega značaja.

Za nas je najbolj zanimivo, da je bil med avtorji svetovnega imena kot Molier, Goldoni, Goethe, Schiller, Slowacki, Ibsen, Bernard Shaw, Strindberg, Čechov, Jon Luca Caragiale in Mihail Sebastian, Karel Čapek, Bertold Brecht, Jean Paul Sartre, Michel de Ghelderide, Viteslav Nezval, Hofmanstall tudi Slovenec Ivan Cankar. Na festivalu je namreč nastopila tudi ljubljanska drama ter je pred izbranim občinstvom predvajala Cankarjeve Hlapce.

Ljubljanska Drama je na III. Mednarodnem dramskem festivalu v Parizu zastopala jugoslovansko dramsko umetnost. Dosegla je izreden uspeh ter žela splošno priznanje. V nedeljski kult. prilogi buenosaireskega dnevnika "La Nación", ki je poleg "La Prensa" največji in navplivnejši argentinski dnevnik sploh, je objavil dolgo strokovno poročilo o III. Mednarodnem dramskem festivalu v Parizu pariški kulturni dopisnik omenjenega lista Alfredo de la Guardia.

Iz njegovega poročila je razvidno, da postavlja na tem festivalu na prvo mesto ljubljansko dramo in židovsko gledališče iz Tel. Aviva. Ko pa kritik navede igralce posameznih narodnosti, ki so se na mednarodnem dramskem festivalu posebno uveljavili, omenja zopet med prvimi Slovence Staneta Severja, člana ljubljanske Drame. Zanimivo je, da je Stane Sever začel nastopati kot učiteljski šnik najprej na prosvetnem odru na Viču in potem na Sokolskem odru istočasno.

Že po prvih nastopih je njegov zalent vzbudil pozornost pri znanem igralcu in režiserju na amaterskih odrih Marjanu Willemartu, ki se sedaj nahaja v izseljenstvu v Argentini. Neposredno pred drugo svetovno vojno pa se je Sever odzval vabilu in vstopil v ansambl ljubljanske drame.

V kulturni prilogi dnevnika "La Nación" je slika Staneta Severja objavljena med najboljšimi igralci in sicer med umetniki Uršulo Burg iz Berlinskega Nemškega gledališča, Denisom Brennan, članom Dublyn Players Theatre, češkim igralcem Karlom Hegerjem in Orno Poratovo, članico Komornega gledališča iz Tel. Aviva.

ma. Morda vodi tudi Volovškova pot tja.

Razstava, ki bo odprta do 31. avgusta, je gotovo pomemben dogodek v našem zamejskem kulturnem življenju in moramo biti umetniku zanj iz srca hvaležni.

M.M.

### ISKANJE MOŽNOSTI ZA MIRNO REŠITEV V EGIPTU

(Nadaljevanje s 1. strani)  
čemo iti v vojno ali pa iskati razgovore."

Na konferenci so določili podkomisijo izvedencev USA, Francije, Anglije, Irana, Turčije in Pakistana z nalogo naj sestavi poročilo o poteku konference. Ko bo to delo opravljeno, bo določena posebna komisija, ki bo poročila o razpravah na konferenci z ameriškim in indijskim predlogom izročila Egiptu. V poročilu bo tudi navedeno, katere države podpirajo ameriški in katere indijski predlog.

Tako je stanje na konferenci, ko to poročano. Delegati posameznih držav si prizadevajo, da bi našli primerno rešitev za delikatno suezsko vprašanje. Zlasti Dulles bi rad dosegel, da bi zblížal stališče Sovjetske zveze in zahodnega bloka.

Potek konference v Londonu pa pomirjevalno vpliva tudi na duhove v arabskem svetu. Po zadnji protestni stavki, ki je bila na dan začetka londonske konference v vseh arabskih državah, se v teh krajih te dni ni zgodilo ničesar, kar bi povečalo vojno nevarnost.

Sedanji naslov  
Svobodne Slovenije je  
**RAMON FALCON 4158**  
Buenos Aires, Argentina  
in ne več Víctor Martínez 50

## ARGENTINA

Predsednik republike general Aramburu je pred dnevi obiskal najsevernejši argentinski provinci Salta in Jujuy. V prestolnicah obeh provinc je govoril zbranim množicam ter znova poudarjal namene in cilje osvobodilne revolucije.

V govoru v Salti se je najprej poklonil spominu Osvoboditelja generala San Martina ob 106. obletnici njegove smrti, zatem pa naglašal, da so oborožene sile zrušile diktaturo z namenom, da republika dobi stabilno demokratično vladno, ki bi bila resničen izraz najlepših demokratiških čednosti, odkritosrčnosti in poštenja. Opozarjal je nadalje na dejstvo, da vsa Amerika gleda na Argentino z odprtimi očmi in pričakuje rezultato, ki jih hočejo deseci svobodni ljudje. Tistim, ki še sedaj ne razumejo zahtev sedanjega časa, sporoča, da ni sile, ki bi mogla zavreti razvoj demokratizacije republike. V nadaljnjih izjavah je omenjal vlogo vojske v revolucionarnih dogodkih in v sedanjem času ter naglašal, da se oborožene sile zavdajo, da je njihova naloga bramba podedovane narodne imovine in ne vladanje. Oborožene sile žele, da pridejo na vladno civilne osebe. Tako so mislile pred revolucijo in tako mislijo tudi sedaj. Zato so njihovi predstavniki takoj po končani revoluciji tudi izjavili, da nihče, ki v vladi osvobodilne revolucije zavzemal kakršenkoli položaj, pri prihodnjih volitvah ne bo kandidiral za noben položaj. Naj bo jasno vsem, da oborožene sile hočejo to, da mora Argentina dobiti mesto, ki ji pripada v hierarhijo in dostojanstvom, in ne bodo dopustile revolucij za povratek na staro. Vojska je tuje prepričena, da je narod zrel za demokracijo in zato želi, da ta narod izrazi svojo voljo na volitvah v pomirjen deželi. Prepričana je tudi, da napačno zadržanje nekaterih ne bo zaslužilo večine, katero vodijo pri njihovem delu najčistejši nameni.

V Salti je bil predsednik gral Aramburu tudi na konferenci, ki so jo imeli zvezni interventorji vseh tistih provinc, v katerih črpajo petrolej. Na konferenci je govoril o bodočnosti argentinskega petroleja. Poudarjal je, da je YPF — Državna petrolejska družba — že samostojna ustanova, od katere vlada pričakuje, da bo sposobna izvršiti vse naloge, ki jih ima za modernizacijo petrolejske proizvodnje. Omenjal je, da bo v nekaj letih Argentina sama proizvajala zadostne količine petroleja za svoje potrebe. Petrolej bo črpala država sama, provinca bodo pa dobile od države pravično odškodnino za petrolej, ki ga bodo črpali na njihovih področjih. V ta namen je že v izdelavi zakonski osnutek.

Iz Salte se je general Aramburu podal v Jujuy. V govoru, ki ga je imel v tem mestu, je pozival na razsodnost in rodoljubnost tako delodajalce kakor tudi delavce. Omenjal je delo vlade za pobijanje inflacije. Ostro je napadel špekulante, ki so se bogatili pod diktaturo in bi isto radi delali tudi sedaj pod demokracijo. Zanje pravi, da s svojim početjem v sedanjem trenutku resnično delajo socialni zločin. Vlada proti njim stori vse, kar more. Je pa tu potrebno sodelovanje tudi ljudstva. Na delavstvo apelira naj ne prihaja s pretiranimi zahtevami po zvišanju plač, na delodajalce pa, naj uspoštevajo dejstvo, da so se stroški za življenje zvišali in da delavec mora tudi dobiti primerno plačo. Vsem polaga na srce potrebo po zvišanju proizvodnje.

V buenosaireskem pristanišču se je mudila več dni na prijateljskem obisku čilska vojaška šolska ladja Esmeralda. Argentinskem mornariške oblasti so lajski posadki — častnikom in kadetom — priredile lep sprejem. Prijateljstvo, ki družbi Argentino in Čile, je pa potrdil s svojim obiskom ladji zlasti predsednik general Aramburu, ki je na čilski ladji ostal s svojim spremstvom tudi na kosilu.

V Radikalni stranki je med člani vodstva stranke prišlo do nesoglasij. Zaradi njih je odstopil tajnik stranke dr. Ricardo Balbin. Dr. Balbin je bil v času Peronovega režima vedno predsedniški kandidat radikalne stranke proti Peronu, sedaj so pa nekateri že začeli delati propagando za dr. Frondizija, da naj bi bil on kot sed. predsednik stranke tudi kandidat te stranke za predsednika republike.

Tiskovni urad vlade je objavil sporočilo, da so prejšnji teden v Bs. Airesu aretirali na njegovem stanovanju brigadnega generala Juana José Urango. Gral Uranga je bil pod pok. predsednikom Lonardijem prometni minister. Razen njega so aretirali še tri častnike in 10 civilistov.



# Novice iz Slovenije

Po sklepu Izvršnega sveta LRS ima sedaj ta republiški organ dva podpredsednika. Za drugega podpredsednika je bil imenovan Viktor Avbelj, za nova člana Izvršnega sveta pa Tone Bole in Tone Fajfar. V gospodarski odbor Izvršnega sveta je bil poleg članov Izvršnega sveta Boleta in Fajfarja še imenovan Marijan Tepina, sekretar za urbanizem, stanovanjsko izgradnjo in komunalne zadeve. Ta odbor je sedaj sestavljen takole: predsednik Viktor Avbelj, člani so pa Julij Beltram, Tone Bole Fajfar, Jože Ingolič, Matija Maležič, ing. Viktor Kotnik, ing. Ludvik Kremžar in ing. Marijan Tepina. Nadalje so imenovani: Dr. Danilo Dougan za sekretarja za splošne gospodarske zadeve, ing. Ludvik Kremžar za sekretarja za industrijo in obrt in dr. Janko Dekleva za državnega podsekretarja za finance. V razširjeni upravni odbor Narodne banke — Centrale za LR Slovenijo pa dr. Janko Dekleva, drž. podsekretar za finance in dr. Jože Pokorn, univerzitetni profesor.

V Celju je umrl tamošnji notar France Burger. Poročila pravijo, da ga je za delo kap v trenutku, ko je govoril na pokopališču v slovo umrlemu odvetniku dr. Kalanu.

Zvezni izvršni svet je sprejel odločbo o ukinitvi državnih sekretariatov za narodno gospodarstvo in za splošno upravo in proračun, uprave za zunanje trgovino, komisije za izseljence in naslednjih sekretariatov: za ljudsko zdravstvo in socialno zaščito, za socialno zavarovanje, za gospodarske predpise, za finance, za trg in cene, za zunanjo trgovino in za investicije. Istočasno so bili ustanovljeni državni sekretariati za finance, za blagovni promet, komite za zunanjo trgovino in sekretariati zveznega izvršnega sveta: za splošne gospodarske posle, za ljudsko zdravstvo, za socialno zaščito, za splošno upravo ter zvezna uprava za ceste.

Iz Radenske Slatine razpošljejo po vsej državi vsako leto okoli 12 milijonov steklenic mineralne vode. Izvažajo jo tudi v Avstrijo in Italijo. Prodaje radenske mineralne vode bi pa lahko še povečali, če bi imeli dovolj steklenic na razpolago. Teh pa ni. Če bi jih imeli zadosti, bi letno lahko razposlali do 20 milijonov steklenic mineralne vode. Zaradi pomanjkanja steklenic pa uprava kopalnice ne more ustreči potrošnikom po njihovi želji in so sedaj z mineralno vodo v glavnem dobro oskrbovana samo večja mesta kot Ljubljana, Maribor, Celje, poleg ostalih slovenskih mest pa še Zagreb.

Komunisti doma se radi ponašajo, da so bili oni tisti, ki so namesto prejšnje centralistično urejene države ustvarili federativno Jugoslavijo, v kateri da 6 federalnih enot uživa popolno samostojnost. Da ta samostojnost obstoja več ali manj samo na papirju in da je gospodarstvo pod komunisti še bolj cen-

tralizirano kot je bilo poprej, smo tudi že večkrat omenjali. Z novim zveznim družbenim planom se je gospodarski centralizem še povečal in poglobil ter o kakih posebnih gospodarskih politike n. pr. LR Slovenije ali Hrvatske ali pa tudi Srbije ni mogoče več govoriti, ker so sedaj vse federalne enote skupaj jugoslovanska gospodarska enota. Vse to potrjuje članek, ki ga je v "Slov. Poročevalcu" napisal neki Kig. V njem pravi, da je na družbeni plan Slovenije treba gledati "z enotnega jugoslovanskega stališča samo zato, ker je Jugoslavija enoten gospodarski prostor in bi bilo izvajanje neke posebne slovenske gospodarske politike v nasprotju že s samimi ustanovnimi določili". Člankar nato primerja zvezni in republiški družbeni plan in svoja izvajanja zaključuje z ugotovitvijo, da je v takih "okvirih moral dobiti družbeni plan republike poudarek na izvajanju splošne državne gospodarske politike". Zato je v njem zaman iskati nekih "posebnosti". O "posebnostih" slovenskega družbenega plana je mogoče govoriti "samo toliko, kolikor konkretno zira enotne državne smernice gospodarskega razvoja na področju Slovenije, ki pa seveda morajo dobiti pri neposredni aplikaciji določene posebne poteze zaradi različne stopnje v razvoju slovenskega gospodarstva v odnosu na druge republike. Toda to je le vprašanje metod za izvajanje enotne gospodarske politike, ne pa samostojna gospodarska politika v odnosu na splošno jugoslovansko".

Športna zveza Slovenije je imenovala posebno komisijo za statistiko in analizo. Za predsednika komisije je bil določen Rajko Dobrota. Naloga komisije je zbrati statistični material o stanju osnovnih fondov, organizacijski sestavi in o dejavnosti posameznih zvez in njihovih podzvez ter o osnovnih športnih organizacijah in društvih.

Na skupščini Ribiške zveze Slovenije so ugotavljali, da povzroča ribištvo v Sloveniji, kakor tudi drugod po svetu, ogromno škodo naraščanje industrijskih odpadnih voda in delovanje hidroelektrarn. Samo v letih 1954-1955 je bilo v Sloveniji 47 primerov raznih zastrupitev in prizadetih 32 vodotokov. Le v nekaterih primerih ocenjena škoda znaša nad 37 milijonov din. Če bi pa bila ocenjena vsa škoda, bi se ta znesek najmanj potrojil. Omenjali so pa, da bo verjetno kmalu izdan zakon o zaščiti voda. Za predsednika je bil ponovno izvoljen dosed. predsednik dr. France Hočevar.

Aprila meseca letošnjega leta je minilo 80 let, odkar je Josip Jurčič izdal žaloigro "Tugomer". Zaradi protinemske tendence v biv. avstroogrski monarhiji uprizarjanje žaloigre ni bilo dovoljeno. V Mariboru so uprizarili tik pred 1. svet. vojno samo peto dejanje. Prva uprizaritev celotne tragedije je bila 6. februarja 1919 ob prvi predstavi novega dramskega gledališča v Ljubljani. Novembra meseca istega leta so jo

igrali tudi ob otvoritvi Slovenskega gledališča v Mariboru. Sedaj je dramatik dr. Bratko Kreft to žaloigro predelal in "prepesnil". Baj se mu je to posrečilo tako, da žaloigra sedaj "prenese tudi strogo kritiko". Tako vsaj poročajo v listih.

Na III. medvseučiliški konferenci na Bledu so predstavniki univerz iz posameznih republik naglašali potrebo enotnosti univerz. Sprejeli so stališče naj bi se v bodoče posamezni oddelki na fakultetah ne osamosvajali, prav tako pa naj bi ne reorganizirali že obstoječih fakultet v nižje organizacijske enote. Razpravljali so tudi o zboljšanju študija. Predvidevajo izbor slušateljev v prvih dveh letih študija. Študent naj bi imel pravico polagati izpit največ štirikrat in sicer četrtič pred izpitno komisijo. Na istovrstnih fakultetah v državi naj bo dolžina študija enaka. Razpravljali so tudi o podiplomskem študiju. Prav tako pa tudi o skupnih problemih univerz v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Sarajevu in Skoplju in poudarjali potrebo po reorganizaciji dosedanjega dela. Izdelali bodo predpise za enotno organizacijo vseh teh univerz.

Na zadnjem običnem zboru Stalne konference mest Jugoslavije v Ljubljani je dosed. predsednik dr. Marijan Dermastja izročil predsedstvo predsedniku skopljanske občine Naumu Naumovski-mu. Prihodnje leto bo pa občni zbor Stalne konference v Zagrebu. Na običnem zboru so se pritoževali, da oblasti občinam nalagajo vedno več dolžnosti, ne pa tudi sorazmerno več sredstev.

Sovjetski gledališki igralci, člani Moskovskega hudožestvenega akademškega gledališča ZSSR "Maksim Gorki" so nedavno gostovali tudi z velikim uspehom v Ljubljani. V vsem je bilo 85 članov umetniškega, tehničnega in upravnega ansambla. Od teh je igralcev 52. V Ljubljani so imeli prvotno namen ostati samo dva dni, so pa program podaljšali in so poleg Tolstojevih "Sadov prosvetljenosti" ter koncertne izvedbe odlomkov iz klasičnih predstav dali tudi Čehovljeve "Tri sestre".

Sredi maja so v okolici Graza čistili zbiralna jezera za avstrijske elektrarne. Zaradi odtoka velikih količin vode je Mura začela naglo naraščati in valiti s seboj ogromne količine drobnega peska ter blata. Zaradi goste umazane vode je v Muri poginilo okoli 90% rib. Na ta način povzročena škoda znaša več milijonov dinarjev. Zaradi umazane vode v Muri je pa bilo prizadetih tudi več industrijskih podjetij. Tako tovarna lesovine in lepenke v Cerškaku in sladkorska tovarna lepenke in papirja. Umazana voda je namreč zamašila stroje ter so morali za nekaj časa obrat ustaviti.

Proračun novomeškega okraja predvideva 276.385.000 lastnih dohodkov, izdatkov pa v višini 410.385 din. Razlika

**PORAVNAJTE NAROČNINO  
SVOBODNE SLOVENIJE!  
Prispevajte v fiskovni sklad**

je krita z dotacijo. Proračuni občin pa znašajo 348.755.000 din dohodkov in toliko izdatkov.

V Ljubljani so imeli nedavno v operi baletni večer. Dajali so tri nove baletne in sicer "Ljubezen in pravdo", ki sta jo po zamisli Nore in Johna Lavrina koreografrala Pia in Pino Mlakar, plesalci pa so jo izvajali na Haendlov tretji "Concerto grosso". Drugi balet je bil "Plesalec v sponah" v zamisli in koreografski izvedbi Pie Mlakarjeve. V tem baletu se plesalci sami spremljajo na različne ritmične instrumente. Tretji balet je pa bil "Lepa Vida" z glasbo Vilka Ukmarja, naštudiral ga je pa Pino Mlakar.

Umrli so. V Ljubljani: Joahim Pogacar, žel. v p., Magdalena Premerl, Franja Šegatin, Mimi Zelen, roj. Delac, Ana Tacar, Emilija Perović, roj. Bichler, Ana Saksida, roj. Marinič, Marija Hiti, roj. Štrukelj, Leopoldina Cvirn, roj. Jurman, Alojzij Smole, žel, uradnik v p. in Valentin Sitar, župnik-zlatomašnik v Predvoru, Ivan Košnik, gymn. ravnatelj v p. v Kranju, Matko Kranjc, obratni nadzornik v p. na Viču, Janez Trojan, delavec v Kranju, Nežika Škerjanec, roj. Meden na Igu, Cecilija Petkovšek v Hrastju pri Ljubljani, Marija Ajdič v Celju, Marija Močan, roj. Hočevnar v Celju, Ivan Kolar, upravnik mešnice v Vojniku, dr. Franjo Macarol, odvetnik v Kranju, Lovro Špacapan, žel. upok. v Brodu, Ana Moškon, roj. Gosti-

## Slovenci v Argentini

### BUENOS AIRES

#### Romanje Slovencev v Lourdes

Na Rokovo nedeljo dne 19. avgusta so imeli slovenski rojaki tradicionalno romanje k lurški Materi božji v Lourdes. Udeležilo se ga je zelo veliko rojakov. Starih in novih naseljencev. Sodijo, da jih je bilo blizu tisoč. S to pobožnostjo so rojaki tako, kot pred 25 leti v domovini na Brezjah, prosili nebeško Mater, da bi izprosila pri svojem Sinu proglašenje škofa Barage za svetnika kat. Cerkve.

Cerkvena slovesnost se je začela ob pol štirih popoldne z molitvijo Rožnega venca. Pred votlino Lurške Matere božje ga je izmolil g. poddirektor Jože Jurak, zatem se je pa razvila mogočna procesija skozi gornjo v spodnjo cerkev. Verniki so med njo prepevali Marijine pesmi in molili rožni venec.

V spodnji cerkvi je imel cerkveni govor o Baragi in Mariji semeniški spirital g. dr. Filip Žakelj. V njem je prikazal Baragov svetniški lik ter njegovo vdanost in ljubezen do Marije. Po pridigi so zbrani verniki začeli z devetdnevno za Baragovo beatifikacijo.

Sv. mašo z blagoslovom je imel g. di-

Ali imaš denar in bi ga posodil na hipoteko? Hipotekarna posojila posreduje PROMET S.R.L. — 25 de Mayo 533/39, CAPITAL. T. E. 31-6435.

## Vsak teden ena JADRANSKO MORJE

Simon Jenko

Buči, morje adrijsansko!  
Bilo nekdanj si slovansko,  
ko po tebi hrastov brod  
vozil je slovanski rod.

Ko ob tebi mesta bela  
naših dedov so cvetela,  
ko so jadra njih vojske,  
so nosila njih ime.

Tiho, morje! Kam si djalo,  
či brodove pokopalo,  
jih razbilo ob peči,  
da jih videti več ni.

Morje ni jih pokopalo,  
ob peči jih ni razdijalo,  
da jih videti ni več,  
tega kriv je tuji meč.

ša na Mirkah pri Verdu, Anton Ojsteršek v Svetini, Anton Kokalj, dijak v Škofji Loki, Antonija Perc-Šegedin v Novem mestu, Marjanca Koritnik v Zalem logu, Rudolf Semenič v Zagorju ob Savi, Mitja Rugelj v Zalogu, Avgust Petrič, mizar na Viču, Jakob Zalar, pos. v Gori, Leon Šemrov, uslužb. tovarne Zlatorog v Mariboru, Ivan Primožič, biv. učitelj in pos. v Dolini in Peter Čertanec v Žalcu.

dektor Anton Orehar. Med njo je bilo ubrano ljudsko petje.

Po končani romarski pobožnosti so rojaki ostali v prijetnem razgovoru na prijaznem vrtu, veliko jih je pa to priložnost porabilo za obiske prijateljev in znancev v tem kraju.

Kot pretekla leta, je tudi letos na praznik Marijinega Vnebovzeta pevski zbor "Gallus" pel pri večerni slovesni maši v farni cerkvi v Ciudadeli. — Dva dni pozneje se je ob 10. uri zvečer v isti cerkvi zbor poslovil od pokojnega svojega prijatelja, župnika Elizaldeja ter mu ob krsti zapel Gallusov: Ecce quomodo moritur iustus. — V nedeljo 19. t. m. pa je zbor pel latinsko mašo v lepi in prostorni gotski cerkvi fare San Isidro, kjer službuje naša rojaka č. g. g. Jože Puš in Lojze Legan. Na vrtu župniške zadruge, s prekrasnim razgledom na reko, je bil nato za pevce pripravljen criollski "asado", katerega se je udeležil tudi župnik iz San Isidro č. g. Menini. Lepo sončno vreme, okolica in prvem pomladnem zelenju in cvetju, zlasti pa gostoljubnost, ki so je pevci bili v polni meri deležni — vse to je pripomoglo k dobri volji. Pridružili se je tudi g. Pavlenč s svojo harmoniko. Ob njenih zvokih, petju in smeju je zbor preživel nepozaben dan.

### MIRAMAR

V družini g. Lojzeta Trpina in njegove žene ge Nežke, roj. Gornik se je julija meseca rodila hčerka. Čestitamo.

FRANC WERFEL

Prevedel: KAREL MAUSER (3)

## PESEM O BERNARDKI

S. Fischer Verlag, Frankfurt am Main

Kljub upu na trideset sousov — ne pričakovano nebeško darilo — je bilo Soubirousu čezdalje težje pri srcu. Čutil je lakoto kot neko vrsto slabosti ki se je zaostrevala še posebej zavoljo smrdljivega tovara, ki je ležal za njim. Pot gre mimo posestva gospoda de Lafita, pravično bogatega moža iz Lourda, ki je bil prav tako, preden se je iz zaželjene sreče dvignil do vrtoglave višine, navadni mlinar kakor Soubirous. Razpo- tegnjeno posestvo leži na tako imenovanem Chalet otoku, ki ga tvorita ovinek Gave in lok Savy potoka, ki se nekaj korakov za Massabielskimi pečinami izliva v reko. Posestvo obstoji iz hiše, ki je zgrajena v stilu Henrika IV. z mnogimi stropi in pomoli, iz parka, iz prostih travnikov in velikanske žage. V Lourdu s spoštovanjem imenujejo to žago "tovarna". Prostorna je, čudovit jez zlivaja šibke sile potoka v dosego nezaslišanih podvigov. Poleg tega mlina pa je ob potoku še eden, majhen in star. Soubirous ga zdaj prav lahko vidi s svojega sedeža. Last je Antona Nicolaua in njegove matere. Stokrat bolj mu ga zavida, kakor Lafitu celo premoženje z gradom, s tovarno in kočijami vred. Prevelikega ne more zavidati. Z Nicolauom pa se more meriti. Ali je mogoče slabši kakor Nicolau? Bržkone je boljši kakor Nicolau. Starejši in izkušenejši je goto-

vo. Nezapopadljiva nebesa so pač odločila, da boljši sede na suhem, slabši pa na pragu Savy potoka, kjer morejo gledati neprenehoma vrtenje mlinskih lopatic. Soubirous je z bičevnikom mahnil kljusno prek suhih kosti, da je skočila in se spustila v tek. Pot se zgublja v rjavo resje. Lepi srebrni Lafitovi topoli stoji je daleč zadaj. Chalet otok postaja pust. Samo divji pušpan in leščevje raste tod. Vrste se le črte jelš, ki obrobajo desni rokav Gave in levi rokav Savy potoka.

Na levem bregu obeh voda se dviga skalnata višina Montagne des Espélugues. To je nepomemben nizek hrbet, ki ga imenujejo "luknjasta gora" ali "votlinasta gora". Če bi se hoteli prijaznejše izraziti, bi ga mogli imenovati tudi gorá jam. V pečinah je namreč narava sama izdolblja nekaj jam. Največjo izmed njih je imel zdaj Soubirous pred očmi, namreč Massabielsko votlino. To je kakšnih dvajset korakov široka in dvapajst korakov globoka luknja v apneni steni, podobna peči. Gola, vlažna, napolnjena z naplavinami Gave, ki preplavi votlino ob količak veliki vodi, ne kaže nikoli prijaznega obraza. Med kamenjem raste nekaj praproti in lapuha. En sam reven grm trnja se krčevito dviga v višino do polovice jame. Divja roža je, ki ustvarja ovalen, upogjen iz-

rez, podoben ozkim vratom, ki vodijo v kamenito stransko sobico. Skoraj bi se moglo reči, da je ta vrata oziroma to gotoko okno vklesala v skalo v neznanem času roka primitivnega človeka. Massabielska jama ni kaj priljubljena pri ljudeh v Lourdu in tudi ne pri kmeth iz sosednih vasi v dolini Batsuguère. Stare ženske vedo pripovedovati o vseh mogočih strahovih in duhovih, ki se tam nahajajo. Če morajo kakšni ribiči, pastirji ali pobiralke drva v bližnjem gozdiču Sallet ob nevihti iskati zatočišča v Massabielli, se ne pozabijo prekriti.

Francois Soubirous ni stara ženska, temveč od življenja preizkušen mož, zato se strahov ne boji posebno. Na zemeljskem jeziku med Gavo in Savy potokom se ustavi. Zleze s sedeža in premišlja, kje bi mogel svojo nalogo najhitreje izvršiti. Mogoče bi bilo dobro, da bi zapeljal čez plitvino in sežgal bolniško nesnago v jami, kjer bi stvari hitreje zgorale kakor zunaj na prostem. Soubirous omahuje. Stari prepereli voz bi se znal na ostrem kamenju v potoku poškodovati.

Francois ni mož hitrih odločitev. Praska se po glavi, ko začuje pritaženo kruljenje med katerega se mešajo hrapiavi glasovi. To je Leyrisse, svinjski pastir. Pritekel je na obalo, med tem ko so se črne svinje valile čez majhno močvirje med Massabiello in običnim gozdom. Tudi Leyrissa je Bog udaril. Soubirous ga zaničuje. Prvič je Leyrisse spaček, drugič je kakor volk, laja in tuli kadar govori in tretjič čuva svinje ce-

lega okraja, kar se zdi izučnemu mlinarju Soubirousu najnižkotnejši poklic na svetu. Leyrisse je majhen, čokat človek s preveliko rdečo glavo na golštem vratu. Od nog do glave je zavil v kožo. Podoben je močno prevezanemu paketu. (Šolski direktor Clarens meni, da je pirenejski pračlovek moral biti tak kakor Leyrisse.) Vznemirjeno je zamahnil Soubirous, Svinjski pastir je vedno vznemirjen, kakor pač vsi nesrečniki, ki jih ljudje zavoljo jecljanja le s težavo razumejo. Mlinar mu maha, naj pride k njemu. Leyrisse z velikimi koraki prebredske potok, prav tako kakor, da je struga suha. Sledil mu je kosmat pes, nič manj vznemirjen kakor njegov gospodar.

"He, Leyrisse", vpije Soubirous pastirju, "Ali mi hočeš pomagati?"

Leyrisse je dobrodušno bitje in njegovo veselje je v tem, da kjerkoli more, pokaže svojo uporabnost in življensko spretnost. Z močnimi rokami dvigne zaboje z voza in jih odnese, kakor je Soubirous ukazal, prav na rob zemeljskega jezika, kjer strese vsebino na tla. Za celo smrdčo piramido je okrvavljene vate, gnojnih obvez in umazanega cunjastega platna. Mlinar, vaje le čistega dela, se je stresel od gnusa, in si prižgal pipo, da bi dobil v nos nekaj boljšega duha. Predstavlja si, da bo nemara med umazanijo zagledal kakšno izredno stvar, recimo odrezan človeški prst. Hitro vrže Leyrissa škatico vžigalic, da kup takoj sežge. Pošteno mraz je postal. Brezvetrje je. Lahko vnetljiva umazanja se je takoj vžgala. Pastir in pes

sta se vzveselila, plesala okrog čudne žrtve in gost dim, prijazno sprejet od nebesa, se je dvigal ravno kakor sveča.

Soubirous se je vsedel na kamen in molče gledal. Čez čas je prisedel še dobri svinjski pastir. Iz malhe je privlekel kos črne kruha in kos slanice. Oboje je razdelil na polovico. Z bevskačo prijaznostjo je ponudil en del Soubirousu. Ta je s pravo lakoto zgrabil po jedi, ki mu je bila prva ta dan. Hitro, toda obvladujoč se, je počasi in premišljeno začel žvečiti kakor se spodobi za spoštovanega mlinarja, ki daleč prekaša svinjskega pastirja in vaškega spačka. Gle-daje v ogenj, ki bliskovito požira svojo hrano, zamrmra:

"Ko bi bila vsaj kakšna lopata tukaj..."

Komaj je uslužni Leyrisse zaslišal besedo lopata, je skočil, stekel čez plitvino in prinesel iz jame dve lopati. Najbrže so ju tam pustili delavci, ki so gradili zid proti narasli Gavi. Med tem je ogenj upepelil zadnje ostanke, ki so spominjali na človeško bolečino. Brez posebne truda sta zmetala pepel in zoglelene kose v Gavo, ki je sprejela darilo s hladnim temperamentom in ga nesla naprej v reko Adour in naprej v Ocean.

Ni bila še enajst, ko je Fracois Soubirous, takrat ne več s praznim želodcem in tudi ne brez upa, spet stal pred Cazenavo.

"Vaš ukaz je izvršen, mon capitaine!" Po dolgem mešetarjenju in po večkratnih odsekanih poklonih "Mon capitaine" mu je končno padlo v roke petindvajset sousov. Na oglu Rue des Petites Fossées



## SLOVENC I P O S V E T U

## AVSTRALIJA

Naslov p. Bernarda Ambrožiča in g. p. Rudolfa Pivka v Avstraliji je samo tale: 66 Gordon Street, Paddington (Sydney), N. S. W. Na to opozarjamo vse tiste, ki jima pošiljajo pošto na kak drug naslov.

G. p. Rudolf Pivko, o katerem smo poročali, da je februarja meseca t. l. nevarno zbolel in nato prebolel hudo pljučnico, se po njej še doslej ni mogel popraviti. G. pater boleha kar naprej. Skoraj ves mesec julij je prebil izven Sydneya na okrevališču. Proti koncu meseca so ga zdravniki znova pregledali. Pregled na roentgenskem aparatu je pokazal, da ima g. pater neko tvorbo v pljučih, ki je pa brez operacije ni mogoče odstraniti. G. p. Bernard Ambrožič nam v svojem zadnjem pismu sporoča, da se je g. p. Rudolf odločil za operacijo, katero so zdravniki nad njim sedaj, ko to poročamo, gotovo že izvršili. G. p. Rudolfu, ki poleg g. p. Bernarda Ambrožiča vrši dušnopastirsko službo med slovenskimi rojaki v Avstraliji, vsi od Svobodne Slo-

venije želimo skorajšnjo popolno ozdravitev.

V Sydney bo dopotoval proti koncu avgusta g. p. Bazilij Valentin, ki je doslej deloval pri slovenskih frančiškanih v Lemontu v Severni Ameriki ter je tam urejeval verski mesečnik Ave Maria. Po prihodu v Avstralijo bo ostal nekaj časa pri gg. p. Bernardu Ambrožiču in p. Rudolfu Pivku v Sydneyu, nato se bo podal v Melbourne, kjer bo skrbel za dušni blagor Slovencev v tem velikem mestu in v drugih krajih Victorije in Južne Avstralije.

**Poroke.** V Sydneyu sta se poročila Bernard Sever in Amalija Požar, v Brisbane sta stopila pred oltar Bruno Zavnik in Mirka Smerdelj. Zak. zvestoba sta si v tem mestu obljubila tudi Rudolf Glavan in Ivanka Tomšičeva.

**Rojstva.** V družini Milana Pleterškega in njegove žene Ljubice se je v Sydneyu rodila hčerka Marija Milena. Družino Franca in Pavle Flajnik v Ottowayu je razveselila hčerka Ivanka Vida, v družini Andreja Griha v Brisbane se je pa rodil sin Andrej.

## NEKAJ IZ GOSPODARSKEGA ŽIVLJENJA

Brazilska vlada je zaplenila 700.000 vreč sladkorja, da ga bo dala v prodajo v glavnih mestih, ker ga producenti niso hoteli prodajati zaradi maksimalnih cen.

Arg. min. za promet je podpisalo dogovor za nabavo Diesel lokomotiv z General Motors in General Electric — vsaka po 25; v kratkem bo podpisan tudi dogovor z Alco, Montreal, Kanada in Asthon, Francija.

Z namenom prihranjanja deviz se je gosp. minister province Mendoza obrnil na centralno vladu s prošnjo, naj bi vlada kupila na švedskem, Nizozemskem in v USA posebne vrste krompirja — Arten Carigs Defiance, Red Pontiac in Bintja, ki bi jih v Mendoza uporabljali kot semenski krompir.

V Švici je bilo v začetku avgusta samo 500 brezposelnih, medtem ko je bilo povpraševanje po delovnih silah precejšnje.

Zaloga zlata v posameznih državah je pokazala pred nedavnim naslednjo podobno: USA — ki so leta 1948 imela

skoraj 70% vsega zlata na svetu, ga imajo sedaj 57% 22 milijard. Cena zlata — 35 dolarjev za 1 unčo (28 gr.) je sedaj skoraj enaka tako v svobodnem prometu kakor na uradnem trgu. Zahodnoevropske države — Nemčija, Francija, Belgija, Švica, Nizozemska so svoje zlate zaloge občutno povečale, in sicer od 4075 mil. leta 1950 na 7355 mil. dol. od tega samo v lanskem letu za 900 mil. dolarjev. Anglija — je leta 1955 izgubila zlata za 500 mil. dolarjev, čeprav je koncem preteklega leta še vedno imela 700 mil. dol. več kakor v začetku leta 1950, ko je njena zaloga zlata dosegala 2050 mil. dol.

Francoski socialist Andre Philip poroča o svojem obisku v ZSSR tudi tole: "Strmeli smo nad pomanjkanjem slehernega smisla za red med delavci naj si bo v njih stanovanjih ali na novo postavljenih hišah smo mogli opaziti že precej razrušena tla, še preden so se prebivalci vselili. Štarih hiš nihče ne barva in vrtnikov pred hišami nihče ne ureja. Na deželi smo videli traktorje, last kolhozov, ki so stali kar na prostem, vsi zamazani in nenaoljeni. Ob vsakem vremenu jih pušča jo na prostem. Sovjetski spremljevalec nam je sam dejal, da pogosto ravna jo s stroji prav po barbarsko." Meksiko je USA avtomobilskim fabri-

kantom sporočil, da bo vse sestavne dele za avtomobile, uvožene iz USA, za montažo v mehiških tovarnah, plačal z izvozom mehiškega bombaža. Na ta način bi radi Meksikanci spravili v promet svoj bombaž, čigar trgovini je grozil precejšen zastoj zaradi surovevernoameriške konkurence v zbijanju cen s pomočjo drž. podpore.

Posebna ameriška gospodarska komisija se trenutno mudi na obisku v Turčiji z namenom ugotovitve možnosti zamenjave blaga, investiranja kapitala in izstavitve kreditov. Komisija bo predvsem ugotovila tudi izglede ukrepov turške vlade v svrhu ustavitve inflacije ter izboljšave trenutno pasivne trg. bilance.

Vzhodna Nemčija in ZSSR sta podpisali dogovor o skupni pomoči Jugoslaviji pri gradnji neke tovarne za aluminij.

## DRUŠTVENI OGLASNIK

S smrtjo Janeza Trontlja in Petra Krajnika je zapadel v plačilo 41. in 42. smrtni primer ali doslej vplačanih 95.— pesov posmrtninskega prispevka.

Pri tistih članih, ki so letos že plačali 27.— pesov posmrtninskega prispevka, je znova zapadlo v plačilo nadaljnjih 9.— pesov za 43., 44. in 45. smrtni primer.

Vse člane in članice, ki so s plačilom posmrtninskega prispevka še v zaostanku, lepo prosimo, da ga nemudoma plačajo.

Nadaljevanje in zaključek organizacijsko poslovnega tečaja Društva Slovencev bo v soboto 25. septembra t. l. ob pol sedmih zvečer v pevski sobi Galusa v Ramos Mejia, Necochea 440.

**Društvo Slovencev** Lanus. "Lepotam slovenske zemlje" bo posvečen prosvetni večer, ki ga s sodelovanjem oddelka Fantovske zveze in slovenskega cerkvenega pevskega zbora v Lanusu priredi Krajevni odbor Društva Slovencev v nedeljo 2. septembra t. l. ob pol šestih zvečer v društvenem domu.

D R U Ž A B N A  
P R I R E D I T E V  
Slovenske besede

bo v soboto, 15. septembra 1956  
v običajnih prostorih v  
SANTOS LUGARES

Katerekoli slovenske knjige  
iz Slovenije lahko naročite  
ali kupite pri

**Pavletu Homan-u**

TEMPLE 2147  
M u n r o F.N.G.B.

Se necesita para Fábrica de Tejido  
de Punto, tejedores overloquistas y  
zurcidoras.

CALLE ITALIA 1615  
Tigre C — 1 cuadra de la Estación

## OBVESTILA

V osmrtnici za pok. Petrom Krajnikom v prejsuji številki je po pospoti izpadla zahvala Slov. pevskemu zboru v Ramos Mejia, ki je pel med mašo za pok. Petra Krajnika v župni cerkvi v San Justu, na pokopališču se je pa od drugega pokopnika poslovil z ginljivo žalostinko.

Romanje Družabne pravde, združeno s proslavo desetletnice izhajanja njenega istoimenskega glasila, bo v nedeljo, 9. septembra k Mariji Pomagaj v semeniško kapelo v Adroque (ulica Rivadavia 234). Začetek ob 10. uri s sv. mašo in govorom. Nato romarski shod in skupno kosilo. Popoldne ob 15. uri litanije. Romarji bodo imeli nato možnost udeležiti se tudi še mladinske prireditve v Lanusu.

Na to romanje vabimo poleg članstva in njihovih pevcev tudi vse prijatelje Družabne pravde.

Bog, stan in narod! Družabna pravda. Vestnik, glasilo domobrancev in drugih protikomunističnih borcev, obvešča vse slovensko javnost, zlasti pa še vse domobrance, da bo v nedeljo, 2. septembra t. l. ob 3/4 na 9. uro pri slovenski službi v San Martinu sv. maša za pok. inspektorja slov. domobranstva generala Leona Rupnika — ob desetletnici njegove nasilne smrti.

X. kulturni, obenem II. letošnji filozofski večer SKA bo v soboto 1. septembra t. l. ob sedmih zvečer v salonu Bullrich, Sarandi 41, Capital. Predava dr. Milan Komar o filozofiji združbe. Po predavanju razgovor.

Za soboto 25. avgusta naporedani koncert v gledališču El Circulo v Rosario je zaradi močnega prehlada baritonista g. Angela Hrovatina prelažen na poznejši datum. Dan koncerta bomo pravočasno sporočili.

V nedeljo popoldne 26. t. m. bomo nadaljevali s športnimi vajami, da se dobro pripravimo za tekmovanje, ki bo 9. septembra na lanuški prireditvi. Naslednjo nedeljo pa bomo imeli redni sestanek. Po sestanku bo izbirno tekmovanje za nastop v Lanusu. Tekmovanje bo v lakoatletiki (Za juniorje in seniorje), nogometu in odbojki. Da bo "naša mladina zdrava". Odbor SFZ.

## Slovensko planinsko društvo

vabi na predavanje  
s skioptičnimi slikami,  
ki bo dne 9. septembra ob 18. uri  
v dvorani Dekleva,  
JORGE NEWBERY 3566.

Predavajo:  
G. Sergio Domicelj o vzponu na  
Ojos del Salado in gg. Hafner-  
Petriček o Bariločah.

Ples Slovenskega planinskega društva bo dne 6 oktobra.

Vsem, ki so na zadnji poti spremljali

## pok. g. JANEZA TRONTLJA

se prisrčno zahvaljujem.  
Posebej velja naša zahvala preč. g. dr. Alojziju Starcu za vodstvo pogreba ter Društvu Slovencev za udeležbo na pogrebu in izplačano posmrtnino.

Janez Habjan

## ESLOVENIA LIBRE

## Redacción y Administración:

Ramón Falcón 4158, Buenos Aires-  
Argentina

|                                                            |                                      |
|------------------------------------------------------------|--------------------------------------|
| CORREO<br>ARGENTINO<br>Central B                           | FRANQUEO PAGADO<br>Concesión N° 5775 |
|                                                            | TARIFA REDUCIDA<br>Concesión N° 3824 |
| Registro Nacional de la Propiedad<br>Intelecual No. 527777 |                                      |

Imprenta, Dorrego 1102. T. E. 54-4644. Bs. Aires

## Instituto de Idiomas

Kratki tečajji angleškega, španskega, slovenskega, nemškega, francoskega, italijanskega in latinskega jezika.

MARCOS SASTRE 4313  
Capital

## Dokazano je

da so denarni prihranki  
pri našem podjetju  
NAJBOLJ  
VARNO IN DOBIČKANOSNO  
naloženi.

Pozanimajte se tudi Vi!  
DAYDAM S.R.L.  
calle 25 de Mayo 533  
T. E. 32-7712  
Buenos Aires

## PAKETE V DOMOVINO

pošilja preko Trsta po znatno znižanih cenah

LJEPOSŁAV PERINIĆ  
Chacabuco 93 Buenos Aires  
(filatelistična trgovina)

Zahtevajte naš veliki cenik!  
Novo! Pošiljamo tudi denar in to pod najugodnejšimi pogoji!  
Pismena naročila iz Rep. Argentine pošiljajte na naslov

**Ljeposlav Perinić**  
Casilla de Correo 1744, Buenos Aires

## ZAHVALA

Iskrena hvala vsem, ki so mi v času bolezni moje žene in otroka na kakršenkoli način pomagali.

Leopold Lah

## Pakete za Evropo

vsakovrstne, kakor tudi zdravila, šivalne stroje, radijske aparate, dvokolesa itd. najboljše in najceneje pošilja

## Jadran - Pak

Charcas 769. Blizu Retira. TE 31-8788  
Buenos Aires

Uradne ure od 15-19 ure, ob sobotah od 11-13 ure.

Pismena naročila, kakor tudi denar, pošiljajte po giro postal ali z bančnim čekom na

**ZDENKA KALEČAK**  
Casilla de Correo 340 - Buenos Aires  
Vsi paketi so zavarovani in prispejo v 21 dneh.

Znatno znižane cene!

je Soubriours še vedno pripravljen vso vsoto prinesiti Luzi. Toda še pred gostilno očeta Baboua je pristopil izkušnjavec, kateremu se zavoljno jutranje zmučenosti ni mogel pošteno upreti. Za delo je bilo izklicanih prav za prav dvajset sousov, en srebrnjak. Pet velikih bakrenih novcev je preko te cene. Kje je zapisano, da ne bi mogel dober družinski oče, ki se muči v tem zinskem mrazu za svoje kakor težko še kdo, porabiti teh ubogih pet sousov zase? Oče Babou ne zahteva za osminko žgane pijače več kakor dva sousa. Soubriours se zdi cena res nizka. Ne zadržaj pa se pri očetu Babou dalje kakor je potrebno, da spi je kozarček žganja. V Cachotu diši nasproti prijeten vonj. Torej močnika ne bo danes, tudi prežganke ne, hvala Bogu! Mama pripravlja čebulno juho. ženske res niso malenkostne, premišlja. Vedno kaj iznajdejo. Bog ve, nemara jim pomaga rožni venec, ki ga vedno nosijo v predpasniku. Soubriours se dolgo dela ravnodušnega, potlej preda srebrnik ženi, kakor bi bil samo majhen predujem na luizdor, ki ga pričakuje za jutri.

"Prebrisan fant si, Soubriours", mu reče s priznavajočim sočutjem in obenem s prepričanjem, da se je danes sprijaznil z življenjem. Nato je postavila predenj krožnik čebulne juhe. Zajemal je na svoj poseben način s premišljeno strogostjo. Žena ga je gledala od strani in vzdihnila:

"Kje so otroci," vpraša, ko je pojedel. "Dekleti morata zdaj, zdaj priti iz šole, Justin in Jean Marija pa se igrata spodaj."

"Mala dva naj se nikoli ne igrata na cesti", pripomni nekdanji mlinar z grajo. Ker Luiza o tem noče razpravljati, se Soubriours dvigne, zazeha, zastoka in se pretegne:

"Zares sem po vsem tem pošteno premražen. Najbolje bo iti v posteljo. Zaslujil sem..."

Soubrioursova žena odgrne odeje. Soubriours se sezuje, leže in potegne odejo do nosu. Čeprav je siromak in ga usoda grdo preganja, včasih je življenje vendar lepo, posebno po izpolnjeni dolžnosti. Soubriours se počuti sitega, toplota in nedopovedljivo zadovoljstvo s samim seboj ga hitro zazibata v spanje.

## TRETJE POGLAVJE

Bernardka ne ve nič  
o sv. Trojici

Za katedrom sedi sestra Marija Terezija Vauzous, nuna Neverskega samostana, ki mu je izročena v skrb bolnica in deklška šola v Lourdu. Sestra Marija Terezija je še mlada in mogla bi veljati za lepo, če ne bi imela preozkih ust in preveč vdrtih svetlomodrih oči. Belina nežnega obraza je videti pod snežnobelim kornetom bolno rumenkasta. Roke izpričujejo plemenito pokolenje. Toda če bi gledal od blizu, bi videl, da so plemenite roke rdeče in vse nabrekli. Kar se tiče strogosti in mrtvičenja, predstavlja nuna Vauzous brez dvoma sliko srednjeveške svetnice. Lurški katehet Abbé Pomian, imeniten zbadljivec, pravi o njej: "Dobra sestra Marija Terezija je bolj amaconka Kristusova, kakor njegova nevesta." In on pozna učiteljico Vauzous precej

natančno, ker mu je bila dodeljena kot pomočnica za veroučno uro pri deklicah. (Dušnopastirska dolžnost vodi kaplana Pomiana velikokrat po vaseh in trgih, tako da je včasih po cele dneve z doma. Sam se imenuje popotnika božjega. Njegov predstojnik, dekan Peyramale ne ljubi podobnih šal in nazivov). Marija Terezija Vauzous pripravlja pod Pomianovim vodstvom otroke na prvo sveto obhajilo, ki bo na pomlad.

Pred učiteljico stoji deklica. Precej majhna je za svojo starost. Okrogli obraz je zelo otroški, dočim medlo telo šele nakazuje zgodnjo zrelost južnjaške rase. Deklica je oblečena v kmetsko krilo, na nogah ima cikle. Toda vsi otroci in ne samo otroci nosijo tod cikle, z izjemo redkih tako imenovanih boljših ljudi. Dekliške oči mirno prestrezajo pogled stamostanke. Otrokove oči so sproščene, nekam odsotne, skoraj apatične. In ta pogled sestro Marijo Terezijo vznemirja:

"Res nič ne veš o sveti Trojici, dragi otrok?"

Deklica še vedno ne umakne pogleda z učiteljice in odgovori z mirnim, jasnim glasom:

"Ne, sestra, nič ne vem o tem..."

"In nisi nikoli nič o tem slišala?"

Deklica dolgo premišlja, preden odgovori:

"Mogoče, da sem že kdaj kaj čula..."

Nuna zapre knjigo. Resnična bolečina se ji je prikazala na obličju.

"Ne vem sedaj, otrok moj, ali naj te imam za predznega, za ravnodušnega ali za neumnega..."

Bernardka niti glave ne skloni, kakor da je vse to prav nič ne zanima.

"Neumna sem, ma soeur... V Bartrésu so rekli, da nimam glave za učenje..."

"Torej prav to, česar sem se bala," vzdihne učiteljica. "Predrzna si, Bernardka Soubriours..."

Vauzous gre ob klopeh. Prisiliti se mora, da zatre v sebi močno nejevoljo, ki se ne spodobi duhovni osebi. Medtem pa se je začelo osemdeset ali devetdeset deklic nemirno premikati in pričelo se je glasno žlobudranje.

"Mir", je ukazala učiteljica. "Med kakšne ljudi sem prišla? Pogani ste, hujši in neumnejši kakor pogani..."

Javila se je deklica, ki je mahala z roko.

"Ali nisi tudi ti Soubrioursova?" vpraša nuna, ki je šele pred nekaj tedni prevzela razred in še ni poznala vseh obrazov in imen.

"Da, ma soeur. Jaz sem Marija Soubriours... Hotela sem samo povedati, da je Bernardka, da je moja sestra vedno bolna..."

"Nisem te o tem prav nič vprašala, Marija Soubriours," je zrasla učiteljica, ki se ji je zdela sestrsko skupnost neke vrste upor. S samo kršansko milobo te črede devetdesetih delavskih deklic ne bo mogla ubirati. Vauzous pa si zna zelo dobro prirediti spoštovanje.

"Bolna je tvoja sestra?" vpraša.

"Kakšno bolezen pa ima?"

"Atma se imenuje ali kako..."

"Misliš astmo..."

"Da, ma soeur, astma! Doktor Dozous

je tako dejal. Ne more dihati, včasih..."

Marija skuša posnemati napad astme. To je veselje za ves razred. Učiteljica z zamahom roke prekine pretiran smeh.

"Astma nikogar ne ovira, da se ne bi mogel učiti in da ne bi mogel biti pobožen."

Sestra Marija Terezija naježi obrvi in preleti z očmi razred: "Ali mi zna katera odgovoriti na vprašanje?"

V prvi klopi se vzdigne deklica, črnolasa, z živahnimi očmi in šobastimi ustmi.

"No, Jeanne Abadie," prikima učiteljica, Njeno ime je največkrat izrekla. Jeanne Abadie hitro pove:

"Sveta Trojica je enostavno sam Bog..."

Nunin obraz se je potegnil v nasmeh. "No tako enostavno ni, moja draga... Vendar imaš vsaj medel pojem..."

V tem hipu se je cel razred dvignil, da bi pozdravil očeta Pomiana, ki je stopil v šolsko sobo. Mladi duhovnik, eden treh kaplanov dekana Peyramalesa, je delal čast svojemu imenu. Imel je napeta jabolčasta lica in šaljive, muzaajoče se oči.

"Ima majhno zaslisanje, sestra," vpraša ob pogledu na revno grešnico, ki še vedno stoji pred klopjo.

"Nažalost se moram pritožiti čez Bernardko Soubriours, gospod abbé," reče učiteljica. "Ne samo, da nič ne ve, daje tudi predrzne odgovore."

Bernardka prikima z glavo, kakor bi hotela vsemu pritrlditi. Abbé Pomian ji s kosmatimi rokami zasuče glavo proti luči.

(Nadaljevanje v prihodnji številki)